

Budjettiosasto
Rakenneyksikkö

Työhaun suoja-aika työperusteisen oleskeluluvan haltijalle sekä työnteko-oikeuden laajentaminen

Muistiossa käsitellään hallituksen esityksen HE 179/2024 vp työllisyysvaikutuksia. Hallituksen esitys sisältää useampia toimenpiteitä:

- Työperusteisella oleskeluluvalla työskentelevällä ulkomaisella työntekijällä olisi työsuhteen loppuessa enintään kolme¹ ja tietyissä tapauksissa enintään kuusi kuukautta aikaa löytää uusi työ. Työnantajalla olisi sanktion uhalla velvollisuus ilmoittaa työsuhteen loppumisesta Maahanmuuttovirastoon (*Liite 1*)
  - Muutosten arvioidaan lisäävän maasta muuttoja. Vuositason vaikutus arvioidaan vähäiseksi
    - Tarkka arvio edellyttää monien oletusten tekemistä ja on herkkä oletuksille koskien mm. työttömyyden määritelmää ja maasta poistumista.
    - Vuositason vaikutus vaihtelee suhdanteen mukaan.
  - Vuositason vaikutukset kumuloituvat ajassa. Hallituskauden aikainen kumulatiivinen vaikutus maassa oleskelevien maahanmuuttajien määrään ja edelleen työllisyyteen jää todennäköisesti vähäiseksi. Pitkän aikavälin vaikutus on herkkä oletukselle maahanmuuton kehityksestä.
  - Suuntaa antavan arvion mukaan yhteenlaskettu julkisen talouden vaikutus olisi keskimäärin noin 2–8 miljoonaa euroa/vuosi negatiivinen, kun arvioissa huomioidaan 10 vuoden aikana muutosten seurauksena maasta muuttaneiden odotetut koko elinkaaren aikaiset vaikutukset julkiseen talouteen ja jaetaan ne maassaolovuosilla. Arvioon sisältyy epävarmuuksia.
  - Muutosten vaikutusta Suomen houkuttelevuuteen maahanmuuton kohdemaana on vaikea määrällisesti arvioida. Epäsuora haarukointi viittaa siihen, että vaikutukset olisivat rajallisia
    - Maiden houkuttelevuutta kansainvälisten osaajien näkökulmasta kuvaavat OECD Talent Attractiveness -indeksit koostuvat seitsemästä alaindeksistä, joista kukin sisältää 23–25 muuttujaa, ja yhdestä läpileikkaavasta ulottuvuudesta. Tämä kertoo sitä, että maan houkuttelevuus maahanmuuttajille muodostuu useista tekijöistä
    - Norjaan, Tanskaan ja Ruotsiin verrattuna sääntely ei näyttäydä huomattavan tiukkana.
- Työntekijän oleskeluluvan haltija voisi tehdä töitä myös aloilla, jotka on todennettu koko Suomessa työvoimapula-aloiksi (*Liite 2*)
  - Teoriassa muutos lisää työnhakumahdollisuuksia, ja voi siten edistää työllistymistä. Käytännössä vaikutus riippuu valtakunnallisen työvoimapula-alalistauksen sisällöstä.
  - Hallituksen esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaisella työvoimapula-aloja koskevalla listauksella työllisyysvaikutuksia ei todennäköisesti juuri olisi.
    - Listatuista kahdeksasta työvoimapula-ammattista kuusi on suojattuja, erikoispätevyyttä vaativia ammatteja
    - Historiallisen työperusteiselle luvalla maahan tulleiden ammattirakenteen valossa siirtymät töihin työvoimapula-ammatteihin vaikuttavat epätodennäköisiltä

¹ Tai enintään voimassa olevan oleskeluvan jäljellä oleva pituus

Liite 1: 3/6 kk työnhaun suoja-aika ja työnantajan ilmoitusvelvollisuus

Nykytila ja ehdotetut muutokset

Työperusteinen oleskelulupa voidaan nykytilassa peruuttaa, jos työsuhde päättyy ennenaikaisesti. Säännös on kuitenkin harkinnanvarainen. Vuodesta 2023 lähtien käytössä on ollut viranomaiskäytäntö, jonka mukaan oleskeluluvan peruuttamismenettelyä ei käynnistetä kolmen kuukauden takuuajan sisällä työsuhteen päättyessä ennenaikaisesti. (ks. HE 179/2024 vp) Ehdotus on, että jatkossa määräaikaisella työperusteisella oleskeluluvalla² maassa oleskelevalla ulkomaisella työntekijällä olisi työsuhteen loppuessa ennenaikaisesti enintään kolme kuukautta³ aikaa löytää uusi työ. Erityisasiantuntijoilla, EU:n sinisen kortin haltijoilla, yrityksen yli- ja keski johdolla ja ICT-lain tarkoittamilla johtajilla ja asiantuntijoilla sekä kaikilla yli kaksi vuotta Suomessa työperusteisella oleskeluluvalla olleilla työntekijöillä aikaa uuden työn löytämiseen olisi kuitenkin enintään kuusi kuukautta. Jos uutta työtä ei löydy tai muuta perustetta maassa oleskelulle ei enää ole, henkilön tulisi poistua Suomesta. Lisäksi ehdotetaan, että työnantajalla olisi sanktion uhalla velvollisuus ilmoittaa työsuhteen päättymisestä Maahanmuuttovirastolle.

Työllisyysvaikutusten arviointi

Tässä muistiossa työllisyysvaikutusten arvioinnissa hyödynnetään Alasalmen (2024) rekisteriaineistoihin pohjautuvia tarkasteluja ei-pysyvällä työperusteisella oleskeluluvalla Suomessa oleskelevien ulkomaalaisten työttömyysjaksoista vuosina 2017–2021. Alasalmi (2024) on tarkastellut työttömyysjaksoja kahdella eri määritelmällä: 1) työttömyysjakso määritellään alkaneeksi, mikäli henkilön havaitaan rekisteröityneen työttömäksi työnhakijaksi, ja loppuneeksi, mikäli henkilö havaitaan työsuhteessa ja 2) työttömyysjakso määritellään alkaneeksi, kun henkilön työsuhde päättyy, ja loppuneeksi, mikäli henkilö havaitaan uudessa työsuhteessa. Hallituksen esityksessä viitataan työttömyyden yhteydessä töiden ennenaikaiseen loppumiseen, mutta ei erikseen mainita työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymistä. Koska kaikki työnsä menettävät eivät välttämättä rekisteröidy työttömiksi työnhakijoiksi, on todennäköistä, että työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymiseen perustuva määritelmä aliarvioi kohdejoukkoa. Tässä muistiossa vaikutuksia arvioidaan molempia määritelmiä hyödyntäen.

Yhdellä henkilöllä voi olla vuodessa useampi työttömyysjakso. Muistiossa käytetään Alasalmi (2024) tarkasteluja, jossa kullekin henkilölle on poimittu aineistoon hänen pisin työttömyysjaksonsa tarkasteluvuonna. Erityisesti hyödynnetään tarkasteluja, joissa työttömyysjaksoja on tarkasteltu oleskeluluvan käsittelyperusteiden mukaan seuraaviin luokkiin jaoteltuina: erityisasiantuntijat, osaratkaisua edellyttävä työnteko, tieteellinen tutkimus ja muu työnteko. Luokka muu työnteko sisältää käsittelyperusteet harjoittelija, kausityö, osaratkaisua edellyttävä kausityö, vapaaehtoistoiminta, sisäinen siirto, urheilu ja valmentaminen sekä muu työnteko.

Ensin tarkastellaan tilannetta, jossa työttömyys määritellään työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisen kautta. Työttömyys on kohdejoukossa varsin harvinaista. Vähintään yhden työttömyysjakson vuoden aikana aloittaneiden osuus ko. käsittelyperusteiden mukaisella työperusteisella ei-

² sääntelyä ei sovelleta tutkijoihin

³ tai enintään voimassa olevan oleskeluvan jäljellä oleva pituus

pysyvällä oleskeluluvalla Suomessa vuoden aikana oleskelleista henkilöistä oli vuosina 2017–2021 keskimäärin 0,9 % käsittelyperusteen ollessa erityisasiantuntija sekä 2,3 % osaratkaisua edellyttävän työnteon ja 3,7 % muun työnteon⁴ kohdalla. Työttömyysjaksot kestävät kuitenkin usein kauemmin kuin hallituksen esityksessä ehdotettu suoja-aika eli yli 3 tai 6 kuukautta. Työttömyysjakson kestänyt 180 päivää eli noin 6kk erityisasiantuntijoista työttömänä oli edelleen arviolta 46 % (Alasalmi 2024). Osaratkaisua edellyttävän työnteon kohdalla 57 % ja muun työnteon kohdalla puolestaan 53 % oli edelleen työttömänä 90 päivää (noin 3kk) työttömyyden alusta, vastaavien osuuksien ollessa 43 % ja 37 % 180 päivän kohdalla (emt.).

Alasalmen (2024) selvityksen pohjalta ei voida tunnistaa henkilöitä, joihin sovellettaisiin kuuden kuukauden työhaun suoja-aikaa, sillä perusteella, että he ovat olleet maassa yli kaksi vuotta. Tästä syystä laskelmat tehdään kahdella äärioletuksella ja käytetään näiden keskiarvoa. Oletukset ovat: 1) kuuden kuukauden työnhakuaikaa sovellettaisiin erityisasiantuntijoihin ja muihin kolmen kuukauden työnhakuaikaa ja 2) kaikkiin sovelletaan kuuden kuukauden työnhakuaikaa.

Kun arvioinnin pohjana käytetään Alasalmi (2024) lukuja ei-pysyvällä työperusteisella oleskeluluvalla maassa olevista henkilöistä (käsittelyperusteittain) vuonna 2021, voidaan yllä mainittuja tietoja hyödyntäen karkeasti arvioida, että henkilöitä, joiden työttömyysjakson kesto ylittää ehdotetun työnhakuaajan, olisi vuositason keskimäärin:

Oletus 1: kuuden kuukauden työnhakuaikaa sovellettaisiin erityisasiantuntijoihin ja kaikkiin muihin kolmen kuukauden työnhakuaikaa:

$$0,46 \cdot 0,009 \cdot 4\,650 + 0,57 \cdot 0,023 \cdot 12\,024 + 0,53 \cdot 0,037 \cdot 6\,536 = n. 300$$

Oletus 2: kaikkiin sovelletaan kuuden kuukauden työnhakuaikaa (pyritään huomioimaan se, että yli 2 vuotta maassa oleskelleisiin sovelletaan 6 kuukauden työnhakuaikaa)

$$0,46 \cdot 0,009 \cdot 4\,650 + 0,43 \cdot 0,023 \cdot 12\,024 + 0,36 \cdot 0,037 \cdot 6\,536 = n. 220$$

Kun luvuista otetaan keskiarvo, saadaan arvioksi keskimäärin 260 henkilöä/ vuodessa. Maahanmuutto on kuitenkin kasvanut voimakkaasti vuosina 2022 ja 2023. Jos vuoden 2021 pohjaluvusta laskettuja arvioita korjataan huomioimaan maahanmuuton kasvu vuosina 2022 ja 2023⁵, saadaan arvioksi 350 henkilöä vuodessa (vuoden 2023 tasolla). On todennäköistä, että maassa ei-pysyvällä työperusteisella oleskeluluvalla olevien maahanmuuttajien määrä, ja siten myös kohderyhmä, kasvaa tulevaisuudessakin.

Seuraavaksi käytetään työsuhteen loppumiseen perustuvaa työttömyyden määritelmää. Vähintään yhden työttömyysjakson vuoden aikana aloittaneiden osuus ko. työperusteisella ei-pysyvällä oleskeluluvalla Suomessa vuoden aikana oleskelleista oli vuosina 2017–2021 keskimäärin 5,1 % oleskeluluvan

⁴ Sisältää käsittelyperusteet harjoittelija, kausityö, osaratkaisua edellyttävä kausityö, vapaaehtoistoiminta, sisäinen siirto, urheilu ja valmentaminen ja muu työnteke. Sama pätee jatkossa aina, kun viitataan ”muuhun työhön”

⁵ Korjauskerroin on laskettu seuraavasti: Ensin on laskettu Alasalmi (2024) perustuen ei-pysyvällä työperusteiselle oleskeluluvalla maassa oleskelevien (pl. tieteellinen tutkimus) määrän muutos 2017–2021 ja suhteutettu se myönteisten ensimmäisten työperusteisten lupien kumulatiiviseen määrään 2018–2021 (pl. tieteellinen tutkimus, tutkijat), jolloin suhdeluvuksi saadaan 25 %. Seuraavaksi lasketaan myönteisten ensimmäisten työperusteisten lupien kumulatiivinen määrä 2022–2023 ja oletetaan, että ei-pysyvällä työperusteisella oleskeluluvalla maassa oleskelevien (pl. tieteellinen tutkimus) määrä kasvaa 2021 vs. 2023 edellä mainitun suhdeluvun mukaisella osuudella tästä. Korjauskerroin on näin arvioidun vuoden 2023 ei-pysyvällä työperusteiselle oleskeluluvalla maassa oleskelevien (pl. tieteellinen tutkimus) määrän suhde kyseisen joukon kokoon vuonna 2021. Eli $(23210 + 0,25 \cdot 28729) / 23210 = 1,31$.

käsittelyperusteen ollessa erityisasiantuntija, 13,1 % käsittelyperusteen ollessa osaratkaisua edellyttävä työnteko sekä 10,8 % muun työnteon kohdalla. Työttömyysjaksot kestivät usein kauemmin kuin hallituksen esityksessä ehdotettu suoja-aika eli yli 3 tai 6 kuukautta. Noin 46 % erityisasiantuntijoista oli edelleen työttömänä työttömyysjakson kestänyt 180 päivää eli noin 6kk (Alasalmi 2024). Osaratkaisua edellyttävän työnteon kohdalla 46 % ja muun työnteon kohdalla 55 % työttömyysjakson aloittaneista oli työttömänä 90 päivää (noin 3kk) jakson alettua, vastaavien osuuksien ollessa 32 % ja 36 % 180 päivän kohdalla.

Kuten yllä on jo tuotu esiin, Alasalmi (2024) tarkastelujen pohjalta ei voida tunnistaa henkilöitä, joihin sovellettaisiin kuuden kuukauden työnhakuaikaa sillä perusteella, että he ovat olleet maassa yli kaksi vuotta. Tästä syystä laskelmat tehdään alla kahdella äärioletuksella ja käytetään näiden keskiarvoa. Oletukset ovat: 1) kuuden kuukauden työnhakuaikaa sovellettaisiin erityisasiantuntijoihin ja kaikkiin muihin kolmen kuukauden työnhakuaikaa ja 2) kaikkiin sovelletaan kuuden kuukauden työnhakuaikaa.

Kun arvioinnin pohjana käytetään Alasalmi (2024) mukaisia lukuja ei-pysyvällä työperusteisella oleskeluluvalla maassa olevista henkilöistä (käsittelyperusteittain) vuodelta 2021, voidaan yllä mainittuja tietoja hyödyntäen arvioida, että henkilöitä, joiden työttömyysjakson kesto ylittää ehdotetun työnhakuajan, olisi vuositason keskimäärin

Oletus 1: kuuden kuukauden työnhakuaikaa sovellettaisiin erityisasiantuntijoihin ja kaikkiin muihin kolmen kuukauden työnhakuaikaa:

$$0,46 \cdot 4\,650 \cdot 0,051 + 0,46 \cdot 12\,024 \cdot 0,131 + 0,55 \cdot 6\,536 \cdot 0,108 = n. 1220$$

Oletus 2: kaikkiin sovelletaan kuuden kuukauden työnhakuaikaa (pyritään huomioimaan se, että yli 2 vuotta maassa oleskelleisiin sovelletaan 6 kuukauden työnhakuaikaa:

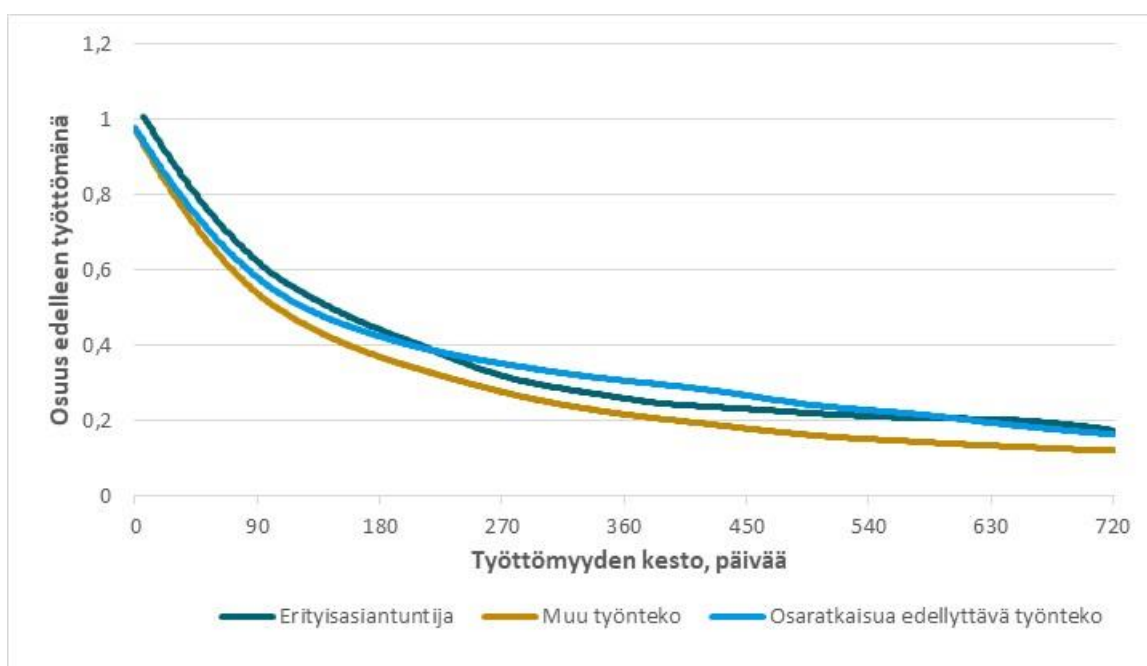
$$0,46 \cdot 4\,650 \cdot 0,051 + 0,32 \cdot 12\,024 \cdot 0,131 + 0,36 \cdot 6\,536 \cdot 0,108 = n. 870$$

Kun luvuista otetaan keskiarvo, saadaan arvioksi keskimäärin noin 1040 henkilöä vuodessa. Maahanmuuton kasvulla korjatulla skaalauskerroimella arvio vuoden 2023 tasolla on noin 1400 henkilöä.

Ehdotuksen suoran työllisyysvaikutuksen voidaan ajatella syntyvän sitä kautta, että uuden selkeästi määritellyn työnhakuajan ja työnantajien ilmoitusvelvollisuuden myötä työsuhteen ennenaikaisesta päättymisestä johtuvat luvan peruuttamiset ja maasta poistumiset lisääntyisivät. Näin ollen muutoksen myötä maasta poistuisi henkilöitä, jotka ilman ehdotettuja muutoksia olisivat onnistuneet löytämään uuden työn, ja siten perusteen maassa ololle ja jääneet maahan.

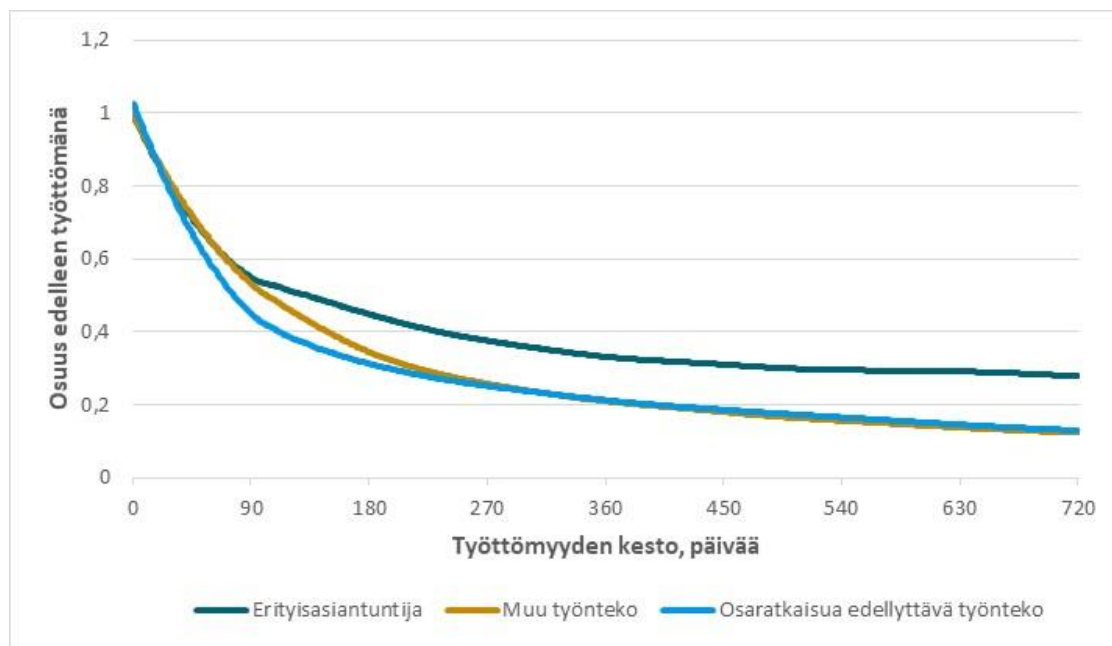
Hallituksen esityksen (HE 179/2024 vp) mukaan työperusteisen oleskeluluvan peruuttaminen työsuhteen päättyessä ennenaikaisesti on jo nykyään mahdollista. Säännös on harkinnanvarainen ja antaa Maahanmuuttovirastolle mahdollisuuden arvioida luvan peruuttamiseen ryhtymistä eri tilanteissa, mutta ei toisaalta velvoita odottamaan toimenpiteisiin ryhtymistä, jos peruuttamisperuste tulee ilmi (HE 179/2024 vp). Hallituksen esityksessä todetaan, että Maahanmuuttovirasto saa nykytilassa sattumanvaraisesti yksittäisiä ilmoituksia töiden loppumisesta työntekijältä itseltään tai tämän työnantajalta. Asia voi tulla ilmi myös muuta kautta. Näin ollen laskelmassa oletetaan yksinkertaistaen, että työsuhteen ennenaikainen päättymisen ei nykytilassa juuri johda luvan peruuttamisiin ja maasta poistumisiin ennen alkuperäisen oleskeluluvan päättymistä. Toisin sanoen oletus on, että nykytilassa henkilöt voivat työsuhteen loppuessa ennenaikaisesti

jatkaa työn etsimistä lupansa alkuperäisen voimassaoloajan loppuun asti⁶. Työnantajan ilmoittamisvelvollisuuden ja siihen liittyvän sanktion luoman taloudellisen kannustimen arvioidaan jatkossa lisäävän Maahanmuuttoviraston tietoon tulevien tapausten määrää. Laskelmassa tehdään yksinkertaistava oletus, että ehdotettujen muutosten myötä kaikki työsuhteen ennenaikaiset loppumiset tulisivat jatkossa Maahanmuuttoviraston tietoon, ja kaikissa niissä tapauksissa, joissa työttömyysjakson kesto ylittää uuden työnhaun suoja-ajan (3 tai 6 kuukautta tapauksen mukaan), henkilö poistuisi maasta vapaaehtoisesti ts. maasta poistuminen tapahtuisi ilman maasta poistamisprosessia. Edellä kuvattujen oletusten myötä arvio todennäköisesti jossain määrin yliarvioi ehdotettujen muutosten vaikutusta maastamuuttoon.

Kuvio 1: Työttömyysjaksojen kestot käsittelyperusteen mukaan – henkilöt, työttömyys määritelty työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisen kautta. Työperusteisella ei-pysyvällä oleskeluluvalla Suomessa oleskelevien työttömyysjaksojen kestojen Kaplan–Meierin estimaatit käsittelyperusteen mukaan. Aineistorajaukset: kunkin henkilön pisin työttömyysjakso. Esitetty Kaplan–Meierin estimaatti työttömyyden kestolle 0 ei välttämättä ole 1 johtuen tietosuojasysteistä tehdystä tasoituksesta; Lähde: kirjoittajan kuvio, joka perustuu Alasalmi (2024) raportin lisämateriaaleihin

⁶ Migrin [tiedotteen](#) mukaan he ovat lisäämässä oleskelulupien automaattista jälkivalvontaa. On mahdollista, että jälkikäteishavainnointi myötä tieto työsuhteen loppumisesta tulisi Migrin tietoon aiempaa useammin ilman nyt ehdotettuja uudistuksia. Jos näin on, tämä todennäköisesti vaimentaisi hieman nyt ehdotettujen muutosten vaikutusta verrattuna tässä arvioituun.

Kuvio 2: Työttömyysjaksojen kestot käsittelyperusteen mukaan – henkilöt, työttömyys määritelty työsuhteen päättymisen kautta. Työperusteisella ei-pysyvällä oleskeluluvalla Suomessa oleskelevien työttömyysjaksojen kestojen Kaplan–Meierin estimaatit käsittelyperusteen mukaan. Aineistorajaukset: kunkin henkilön pisin työttömyysjakso. Esitetty Kaplan–Meierin estimaatti työttömyyden kestolle 0 ei välttämättä ole 1 johtuen tietosuojasystistä tehdystä tasoituksesta; Lähde: kirjoittajan tekemä kuvio Alasalmi (2024) raportin lisämateriaalien tietojen perusteella

Tietoa siitä, kuinka pitkään alkuperäinen oleskelulupa olisi vielä ollut voimassa ja siten työnhakuaikaa vielä jäljellä niillä henkilöillä, joiden työsuhte päättyy ennenaikaisesti, ei ole käytettävissä. [Ulkomaalaislain](#) mukaan ensimmäinen määräaikainen oleskelulupa myönnetään enintään yhdeksi tai kahdeksi vuodeksi ja jatkolupa enintään neljäksi vuodeksi. Jos yksinkertaistaen ajateltaisiin, että työttömyysjaksoja alkaisi luvan keston aikana tasaisesti, ensimmäisen määräaikaisen luvan haltijoilla työttömyyden kohdatessa luvan voimassaoloaikaa olisi jäljellä keskimäärin puoli vuotta tai vuosi ja jatkoluvan haltijoilla keskimäärin kaksi vuotta. Koska ei-pysyvällä oleskeluluvalla maassa oleskelevien joukossa on todennäköisesti enemmän jatkoluvan haltijoita, voitaisiin tältä pohjalta karkeasti ajatella, että kokonaisuutena ei-pysyvällä työperäisellä oleskeluluvalla maassa oleskelevien joukossa oleskelun voimassaoloaikaa olisi työttömyyden kohdatessa jäljellä keskimäärin noin 1,5 vuotta eli 540 päivää. Edellä kuvattu yksinkertainen jakaumaoletus kuitenkin todennäköisesti yliarvioisi luvan jäljellä olevaa keskimääräistä voimassaoloaikaa ainakin kahdesta syystä: 1) luvan kesto voi työsuhteen keston mukaan olla lyhyempikin kuin luvan keston enimmäispituus eli 1/2/4 vuotta ja 2) työttömyysjaksoja alkaa todennäköisimmin enemmän luvan voimassaoloajan loppupäässä. Näin ollen seuraavassa oletetaan, että luvan voimassaoloaikaa olisi keskimäärin jäljellä noin vuosi työttömyysjakson alkaessa. Oletus on karkea ja se synnyttää arvion epävarmuutta.⁷ Kuvioissa 1 ja 2 on kuvattu työttömyysjaksojen kestoja käsittelyperusteittain. Kuvioista nähdään, että edelleen työttömänä olevien osuus laskee alussa varsin jyrkästi, tasaantuen sitten pikkuhiljaa (ks. kuvio 1 ja 2).

⁷ Laskelmat on tehty varmuuden vuoksi myös perustuen oletukseen, että jäljellä oleva voimassaoloaika olisi 540 päivää. Vaikutusten kokoluokka pysyy suunnilleen samana: 540 päivän oletuksella vuotuinen vaikutus poismuuttoon olisi 80 henkeä/vuosi verrattuna leipätekstissä esitettyyn, ”perus”laskelman mukaiseen vaikutukseen n. 60 henkeä/vuosi, joka perustuu oletukseen 360 päivän jäljellä olevasta voimassaoloajasta (työttömyys määritelty työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisen kautta). Vastaavat luvut käytettäessä vaihtoehtoista työttömyyden määritelmää ovat: 270 henkeä/vuosi ja 220 henkeä/vuosi (2021 tasolla)

Jos ajatellaan karkeasti, että ero vielä työttömänä olevien osuudessa 90 päivän / 180 päivän (tapauksen mukaan) sekä 360 päivän kohdalla kuvaa suuntaa antavasti sitä osuutta kohdejoukosta, joka muutosten myötä joutuu lähtemään ennenaikaisesti maasta, mutta nykytilassa olisi onnistunut löytämään uuden työn ja siten perusteen maassa ololle, saadaan, että muutos lisäisi vuotuista poismuuttoa

Työttömyys määritellään työttömäksi työnhakijaksi rekisteröitymisen kautta:

Oletus 1: kuuden kuukauden työnhakuaikaa sovellettaisiin erityisasiantuntijoihin ja kaikkiin muihin kolmen kuukauden työnhakuaikaa

$(0,46-0,26) * 0,46 * 0,009 * 4\,650 + (0,57-0,31) * 0,57 * 0,023 * 12\,024 + (0,53-0,22) * 0,53 * 0,037 * 6\,536 = n. 90$ henkilöllä

Oletus 2: kaikkiin sovelletaan kuuden kuukauden työnhakuaikaa (pyritään huomioimaan se, että yli 2 vuotta maassa oleskelleisiin sovelletaan 6 kuukauden työnhakuaikaa)

$(0,46-0,26) * 0,46 * 0,009 * 4\,650 + (0,57-0,31) * 0,57 * 0,023 * 12\,024 + (0,53-0,22) * 0,53 * 0,037 * 6\,536 = n. 30$ henkilöllä

Keskiarvo yllä olevista arviosta on 60 henkilöä.

Työttömyys määritellään työsuhteijakson loppumisen kautta:

Oletus 1: kuuden kuukauden työnhakuaikaa sovellettaisiin erityisasiantuntijoihin ja kaikkiin muihin kolmen kuukauden työnhakuaikaa

$(0,46-0,33) * 0,46 * 4\,650 * 0,051 + (0,46-0,21) * 0,46 * 12\,024 * 0,131 + (0,55-0,21) * 0,55 * 6\,536 * 0,108 = n. 330$ henkilöllä

Oletus 2: kaikkiin sovelletaan kuuden kuukauden työnhakuaikaa (pyritään huomioimaan se, että yli 2 vuotta maassa oleskelleisiin sovelletaan 6 kuukauden työnhakuaikaa)

$0,46 * (0,46-0,33) * 4\,650 * 0,051 + 0,32 * (0,32-0,21) * 12\,024 * 0,131 + 0,36 * (0,36-0,21) * 6\,536 * 0,108 = n. 110$ henkilöllä

Keskiarvo yllä olevista arviosta on 220 henkilöä.

Yllä olevat arviot perustuvat Alasalmi (2024) lukuihin ei-pysyvällä työperusteisella oleskeluluvalla maassa olevista henkilöistä (käsittelyperusteittain) vuonna 2021. Kun arvioita korjataan maahanmuuton kasvun huomioivalla skaalauskerroimella⁸ vuoden 2023 tasolle, saadaan arvioksi, että vuotuinen poismuutto lisääntyisi keskimäärin n. 80 – n. 290 hengellä riippuen työttömyyden määritelmästä. Arviossa ei ole mukana mahdollisia puolisoita ja lapsia. Karkea arvio kuitenkin on, että puolisoiden ja lasten vaikutus ei merkittävästi

⁸ Korjauskerroin on laskettu seuraavasti: Ensin on laskettu Alasalmi (2024) perustuen ei-pysyvällä työperusteiselle oleskeluluvalla maassa oleskelevien (pl. tieteellinen tutkimus) määrän muutos 2017–2021 ja suhteutettu se myönteisten ensimmäisten työperusteisten lupien kumulatiiviseen määrään 2018–2021 (pl. tieteellinen tutkimus, tutkijat), jolloin suhdeluvuksi saadaan 25 %. Seuraavaksi lasketaan myönteisten ensimmäisten työperusteisten lupien kumulatiivinen määrä 2022-2023 ja oletetaan, että ei-pysyvällä työperusteisella oleskeluluvalla maassa oleskelevien (pl. tieteellinen tutkimus) määrä kasvaa 2021 vs. 2023 edellä mainitun suhdeluvun mukaisella osuudella tästä. Korjauskerroin on näin arvioidun vuoden 2023 ei-pysyvällä työperusteiselle oleskeluluvalla maassa oleskelevien (pl. tieteellinen tutkimus) määrän suhde kyseisen joukon kokoon vuonna 2021. Eli $(23210 + 0,25 * 28729) / 23210 = 1,31$.

muuta arvion kokoluokkaa⁹. Alkaneiden työttömyysjaksojen määrä ja kesto vaihtelevat vuosittain muun muassa suhdannetilanteen takia. Tarkasteltaessa pidempää aikaväliä arvio voidaan tulkita keskimääräisenä vuotuisena vaikutuksena. Koska uudistusta todennäköisesti sovellettaisiin vasta muutoksen voimaantulon jälkeen alkaneisiin työttömyysjaksoihin, ei vuotuinen vaikutus realisoituisi täysimääräisenä heti.

Yllä oleva arvio on varsin mekanistinen. Se ei huomioi ehdotettujen muutosten mahdollisia vaikutuksia määräaikaikaisella työperusteisella oleskeluluvalla maassa olevien työnhakukäytökseen. Muutokset voivat kannustaa henkilöitä, joiden työsuhde loppuu ennenaikaisesti, panostamaan työnhakuun aiempaa enemmän jo varhaisessa vaiheessa työttömyyttä ja myös hyväksymään työmahdollisuuksia, joita he eivät ilman muutosta olisi hyväksyneet. Edellä mainituilla tekijöillä voi olla positiivinen vaikutus uudelleentyöllistymistodennäköisyyteen. Tästä näkökulmasta yllä esitetty arvio todennäköisesti hieman yliarvioi vaikutusta. Kokonaisuutena voidaan todeta, että tarkkaan arvioon vaikutuksista liittyy epävarmuuksia. Arvion pohjalta voidaan kuitenkin todeta, että muutosten vuotuinen vaikutus maasta muuttoon on todennäköisesti vähäinen.

Muutosten vuotuinen vaikutus maasta muuttoon kumuloituu ajan kuluessa. Huomionarvoista myös on, että ajan kuluessa osa näistä maahanmuuttajista poistuisi maasta myös muista syistä kuin ehdotettujen muutosten takia. Ei-pysyvällä työperusteisella oleskeluluvalla maassa oleskelevien määrä todennäköisesti kasvaa myös jatkossa, mikä kasvattaa muutoksen potentiaalista kohdejoukkoa tulevaisuudessa. Pidemmän aikavälin kumulatiivista vaikutusta, joka huomioi muista syistä tapahtuvat maasta poistumiset sekä työperusteisten maahanmuuttajien määrän kasvun, voidaan lähestyä seuraavanlaisena geometrisena sarjana:

$$m_1 = v$$

$$m_2 = v(1+g) + (1-a) \cdot v$$

$$m_3 = v \cdot (1+g)^2 + (1-a)(1+g) \cdot v + (1-a)^2 v \text{ jne., missä}$$

m_x = vaikutus maassa oleskeleviin työperäisiin maahanmuuttajiin ajanhetkellä x

a = poistuma ts. vuoden aikana muista syistä kuin muutosten takia maasta poistuvien osuus

v = muutoksen myötä maasta poistuvien määrä ajanhetkellä 1 (täysimääräinen vuotuinen vaikutus)

g = kasvu ei-pysyvällä työperusteisella oleskeluluvalla maassa olevien määrässä

Laskelmassa $v=80[290]^{10}$ aiemmin esitettyyn laskelmaan perustuen, $a=4,5\%$ perustuen työperusteisella oleskeluluvalla maahan tulleiden rekisteripohjaiseen tarkasteluun¹¹ ja $g=0,10$. Työperäisen maahanmuuton kehitykseen ja siten työperusteisella luvalla maassa oleskelevien määrään tulevaisuudessa liittyy

⁹ Tulorajan asettamisen vaikutuksia tarkastelleessa selvityksessä (Kaihovaara ym. 2024) karkea arvio pienituloisten työperusteisten maahanmuuttajien kohdalla oli, että noin kymmenen prosenttia maahanmuuttajista tuo mukanaan puolison. Jos suhteutetaan vuosina 2020–2023 myönnettyt ensimmäiset puolison oleskeluluvat, joissa perheenkokoajalla on työperusteinen lupa (pl. tieteellinen tutkimus, kansallinen tutkija, yrittäjä, kasvuyrittäjä ja kausityöluvut) samalla ajanjaksolla myönnettyjen vastaavien työperusteisten ensimmäisten lupien määrään saadaan suhdeluksi 0,19. Lasten lupien kohdalla suhdeluksi saadaan 0,24. Erityisasiantuntijoiden kohdalla puolison ja lasten maahantulo on muita yleisempää, mikä nostaa keskimääräistä lukua. Erityisasiantuntijat muodostavat kuitenkin varsin pienen osan ehdotettujen muutosten kohderyhmästä.

¹⁰ Nämä ovat pyöristettyjä lukuja. Laskennassa on käytetty pyöristämättömiä lukuja.

¹¹ Perustuu Datahuoneen *Selvitys tulorajan asettamisen vaikutuksista työvoiman saatavuuteen ja julkistalouteen* selvitystä varten tekemiin laskelmiin [\[linkki\]](#)

epävarmuutta. Tässä käytetty oletus $g=0,10$ perustuu lähestymistapaan, jossa on hyödynnetty valtiontalouden kehityksessä 2025–2029 käytettäviä oletettavia myönnettyjen työperäisten ensimmäisten oleskelupien arvioidusta määrästä 2024–2029¹². Hallituskauden aikana kumulatiivinen vaikutus jää vähäiseksi. Yllä kuvattuun laskentatapaan ja oletuksiin perustuen karkeaksi arvioksi saadaan, että hieman yli kymmenen vuoden päästä voimaantulosta muutokset vähentäisivät maassa oleskelevien henkilöiden määrää kumulatiivisesti noin 1 100–3 800 hengellä¹³. Jos huomioidaan se, että osa näistä henkilöistä voisi joutua uudelleen työttömäksi ja kerrotaan edellä mainittua lukua työperäisellä luvalla maahan tulleiden pitkällä aikavälin työllisyysasteella (noin 81 %)¹⁴, voidaan arvioida, että vastaava vaikutus työllisyyteen noin kymmenen vuoden päästä olisi n. 900–3 100 henkeä työllisyyttä vähentävä.

Mahdolliset epäsuorat vaikutukset houkuttelevuuden kautta

Julkisuudessa esillä on ollut, että muutokset voisivat vaikuttaa negatiivisesti Suomen houkuttelevuuteen kansainvälisten osaajien silmissä ja siten epäsuorasti myös Suomeen tulevien työperäisten maahanmuuttajien määrään. Vaikka tällaista vaikutusta on vaikea suoraan määrällisesti arvioida esimerkiksi tutkimuskirjallisuuteen perustuen, voidaan vaikutuksen mahdollista kokoluokkaa kuitenkin yrittää epäsuorasti haarukoida.

Yksi lähestymistapa on tarkastella ehdotettua sääntelyä suhteessa verrokkimaihin. Työperusteisella oleskeluluvalla maassa olevan henkilön työttömyyden jälkeinen työnhakuaika ennen kuin maasta joutuu poistumaan, on tällä hetkellä Ruotsissa 3 kuukautta ja Norjassa ja Tanskassa 6 kuukautta¹⁵. Tämän perusteella sääntely olisi maahanmuuttajan näkökulmasta muutoksen myötä Suomessa hieman Ruotsia suotuisampaa, mutta Norjaan ja Tanskaan verrattuna vastaavasti hieman epäsuotuisampaa.

Erityisasiantuntijoilla (mukaan lukien EU:n sininen kortti), kaikilla yli kaksi vuotta Suomessa työperusteisella oleskeluluvalla olleilla, yritysten yli- ja keski johdolla sekä yrityksen sisällä siirtyvillä lähetetyillä asiantuntijoilla ja johdolla sääntely olisi EU:n yhdistelmädirektiivin mukaista vähimmäistasoa suotuisampi. Näihin vertailukohtiin nähden ehdotettu uusi sääntely ei näyttäydy huomattavan tiukkana.

Asiaa voidaan lähestyä myös indikaattoreilla, joilla mitataan eri maiden houkuttelevuutta kansainvälisten osaajien näkökulmasta. Yksi esimerkki tällaisista indikaattoreista ovat OECD Talent Attractiveness –indeksit, jotka mittaavat eri maiden vahvuuksia ja heikkouksia osajahoukuttelussa eri potentiaalista muuttajaryhmien - korkean osaamistason työntekijöiden, yrittäjien, startup-yrittäjien sekä opiskelijoiden - näkökulmasta. OECD Talent Attractiveness –indeksit koostuvat seitsemästä alaindeksistä, jotka kukin muodostuvat 23–25 muuttujasta. Alaindeksit ovat mahdollisuuksien laatu, tulotaso ja verotus, tulevaisuudennäkymät, perhe-elämä, osaamisympäristö, osallisuus ja elämänlaatu. Tämän lisäksi huomioidaan myös maan saavutettavuus viisumi- ja oleskelulupajärjestelmien näkökulmasta. OECD Talent Attractiveness –indeksien rakenne

¹² Tarkemmin ottaen on hyödynnetty kyseisten oletettavien mukaista arviota ensimmäisten myönnettyjen työperäisten lupien määrästä 2024–2029. Alasalmi (2024) ja Migrin tilastojen pohjalta on laskettu, mikä oli ensimmäisten myönnettyjen työperäisten oleskelulupien kumulatiivisen määrän 2018–2021 ja ei-pysyvällä työperusteisella oleskeluluvalla maassa olevien henkilöiden (pl. tieteellinen tutkimus) määrän muutoksen 2017–2021 välinen suhde. Seuraavaksi on oletettu, että ei-pysyvällä työperusteisella oleskeluluvalla maassa oleskelevien (pl. tieteellinen tutkimus) määrän kasvu on suhdeluvun mukainen osuus arvioidusta ensimmäisten myönnettyjen työperäisten oleskelulupien kumulatiivisesta määrästä 2024–2029 laskettu tästä ka. vuotuinen kasvuprosentti.

¹³ Tähän ei sisälly mahdolliset puoliset ja lapset.

¹⁴ Luku perustuu Datahuoneen *Selvitys tulorajan asettamisen vaikutuksista työvoiman saatavuuteen ja julkistalouteen* selvitystä varten tekemiin laskelmiin

¹⁵ ks. HE 179/2024 vp ja TEM <https://tem.fi/kolmen-kuukauden-tyottomyyssaanto> (vierailtu 26.8.2024)

kuvastaa sitä, että maan houkuttelevuus maahanmuuttajien silmissä muodostuu useista tekijöistä, joista monet eivät suoraan liity maahanmuuttopolitiikkaan tai –järjestelmään. Tätä heijastelee myös Simpson (2017) listaus vetotekijöinä, jotka houkuttelevat ihmisiä muuttamaan toiseen maahan. Simpson (2017) mainitsee vetotekijöinä muun muassa vahvat työmarkkinat, hyvän talouskehityksen, korkean palkkatason, anteliaan sosiaaliturvan, hyvän koulutus- ja terveydenhuoltojärjestelmän, sosiaaliset verkostot kohdemaassa sekä alhaiset elinkustannukset. Näin ollen voidaan ajatella, että yksittäisen osatekijän vaikutus kokonaisuuden kannalta on todennäköisesti varsin rajallinen.

Julkisen talouden vaikutukset

Ehdotuksen laajempia julkisen talouden vaikutuksia on vaikea arvioida täsmällisesti. Tässä ehdotuksen julkisen talouden vaikutuksia pyritään karkeasti arvioimaan hyödyntämällä yksinkertaista elinkaarilaskelmaa¹⁶, joka kuvaa 35-vuotiaana työn perusteella maahan tulevan henkilön vaikutusta julkiseen talouteen maahantulosta 80 ikävuoteen asti. Tarkastelussa huomioidaan suorat tulonsiirrot (maksetut verot ja veroluonteiset maksut, saadut sosiaaliturvaetuudet yms.), välillinen verotus, työpanoksesta muodostuva yhteisövero, työnantajan sivukulut sekä ikäsidonnaisten sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden käyttö ja julkishyödykkeet. Elinkaarilaskelmassa ei tarkastella mukana tulevien puolisoitten tai lasten vaikutusta julkistalouteen. Tulorajan asettamisen vaikutuksia tarkastelleessa selvityksessä (Kaihovaara ym. 2024) karkea arvio pienituloisten työperusteisten maahanmuuttajien kohdalla oli, että noin kymmenen prosenttia maahanmuuttajista tuo mukanaan puolison ja, että tämän kokonaisvaikutus julkiseen talouteen vaikuttaisi jäävän vähäiseksi. Elinkaarilaskelma ei myöskään huomioi mahdollisia julkisen talouden vaikutuksia, jotka syntyvät kokonaistaloudellisten hinta-, palkka- ja tuottavuusmekanismien kautta.

Elinkaaritarkastelu rajataan henkilöön, jonka maahantulohetken palkka on 2 400 euroa kuukaudessa. Palkkataso 2400 eur/kk vastaa ei-pysyvällä työperäisellä oleskeluluvalla maassa oleskelleiden henkilöiden, jotka kokivat vähintään yhden työsuhteen loppumisen vuonna 2021, keskimääräistä palkkaa¹⁷. Kyseisellä tavalla määritelty palkka ei täysin vastaa maahantulohetken palkkaa¹⁸, mutta sen pohjalta voidaan suuntaa antavasti arvioida keskimääräistä julkisen talouden vaikutusta ehdotettujen muutosten kohderyhmässä. Elinkaarilaskelmalla arvioituna 2400 eur/kk palkalla maahan tulevan työperäisen maahanmuuttajan kumulatiivinen vaikutus julkiseen talouteen elinkaaren yli nykyarvoonsa diskontattuna on noin 80 000 euroa eli keskimäärin noin 1800 euroa vuodessa, kun vaikutus jaetaan maassaolovuosilla. Arvioissa on huomioitu poistuma eli se, että osa ihmisistä poistuu maasta ennen elinkaarensa loppua.

Elinkaarilaskelman tuloksia hyödyntäen saadaan arvioksi, että niiden henkilöiden osalta, joiden maasta poismuuttoa muutokset lisääisivät voimaantuloa seuraavan noin kymmenen vuoden aikana, ehdotettujen muutosten vaikutus julkiseen talouteen elinkaaren yli nykyarvoonsa diskontattuna olisi yhteensä 80 000 eur * (-1100) = n. - 88 milj. euroa eli keskimäärin n. -2 milj. euroa/vuosi, kun elinkaarivaikutus jaetaan maassaolovuosilla. Edellä olevassa laskelmassa 1 100 vastaa henkilöiden määrää, joiden maahan tuloa uudistus rajoittaisi noin kymmenen vuoden aikana voimaantulosta. Luvussa on huomioitu maahanmuuton kasvu, mutta ei perusattritiota, sillä elinkaarilaskelma pitää jo sisällään sen, että osa maahanmuuttajista

¹⁶ Menetelmä on kuvattu tarkemmin julkaisussa [Selvitys tulorajan asettamisen vaikutuksista työvoiman saatavuuteen ja julkistalouteen](#)

¹⁷ Palkka on päätelty henkilön saamista tuloista. Ks. tarkempi kuvaus Alasalmi (2024)

¹⁸ Voidaan mm. ajatella, että palkka nousee maassaoloajan myötä ja kohderyhmän henkilöt ovat olleet jo jonkin aikaa maassa.

poistuu ajan kuluessa maasta. Työsuhteen loppumiseen perustuvaa työttömyyden määritelmää hyödyntäen vaikutus julkiseen talouteen elinkaaren yli nykyarvoonsa diskontattuna olisi yhteensä $80\,000 \text{ eur} * (-4\,500) = n. - 360 \text{ milj. euroa}$ eli keskimäärin $n. -8 \text{ milj. euroa/vuosi}$, kun elinkaarivaikutus jaetaan maassaolovuosilla¹⁹.

Yllä esitetty laskelma ei huomioi sitä, että henkilöt, joihin ehdotettu sääntely kohdistuisi, ovat viettäneet maassa jo jonkin aikaa. Tämä tarkoittaa, että kyseisillä henkilöillä julkista taloutta hyödyttäviä aktiiviajan vuosia on jäljellä hieman vähemmän kuin peruselinkaarilaskelmassa, joka kuvaa maahanmuuttajan julkisen talouden vaikutusta maahantulosta alkaen. Tästä näkökulmasta laskelma todennäköisesti yliarvioi ehdotettujen muutosten negatiivista vaikutusta julkiseen talouteen. Koska ehdotettua sääntelyä sovellettaisiin ei-pysyvällä oleskeluluvalla maassa oleskeleviin, ja nykytilassa pysyvän oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö on jatkuvan oleskeluluvan saatuaan luvallisesti oleskellut maassa yhtäjaksoisesti neljän vuoden ajan, voidaan ajatella, että kohderyhmään kuuluvat eivät keskimäärin ole ehtineet oleskella maassa kovin pitkään, jolloin arvioituun vaikutukseen liittyvä yläsuuntainen harha jäisi rajalliseksi.²⁰ Laskelma tulee kuitenkin tulkita suuntaa antavana. Huomionarvoista myös on, että laskelma implisiittisesti olettaa, että ne, jotka joutuvat työttömäksi eivät systemaattisesti poikkea niistä, jotka eivät koe työttömyyssokkia.

---

¹⁹ Laskelmassa käytetään vaikutuksia maastamuuttoon, joissa ei ole huomioitu perusattritiota, koska elinkaarilaskelmassa on mukana attrition vaikutus.

²⁰ Hallitusohjelma sisältää kirjauksen, jonka mukaan pysyvän oleskeluluvan saamisen edellytyksiä muutettaisiin jatkossa.

Liite 2: Työntekijän oleskeluluvan työssäkäyntioikeuden laajentaminen

Nykytila ja ehdotetut muutokset

Nykytilassa työntekijän oleskeluluvalla voi työskennellä vain, sillä samalla alalla, jolle lupa on myönnetty. Ehdotus on, että jatkossa työntekijän oleskeluluvalla voisi tehdä töitä luvan mukaisen alan lisäksi aloilla, jotka on todennettu koko Suomessa työvoimapula-aloiksi. Työvoimapula-alat määriteltäisiin valtakunnallisessa työvoimapula-alalistauksessa, josta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella kerran vuodessa.

Työllisyysvaikutuksista

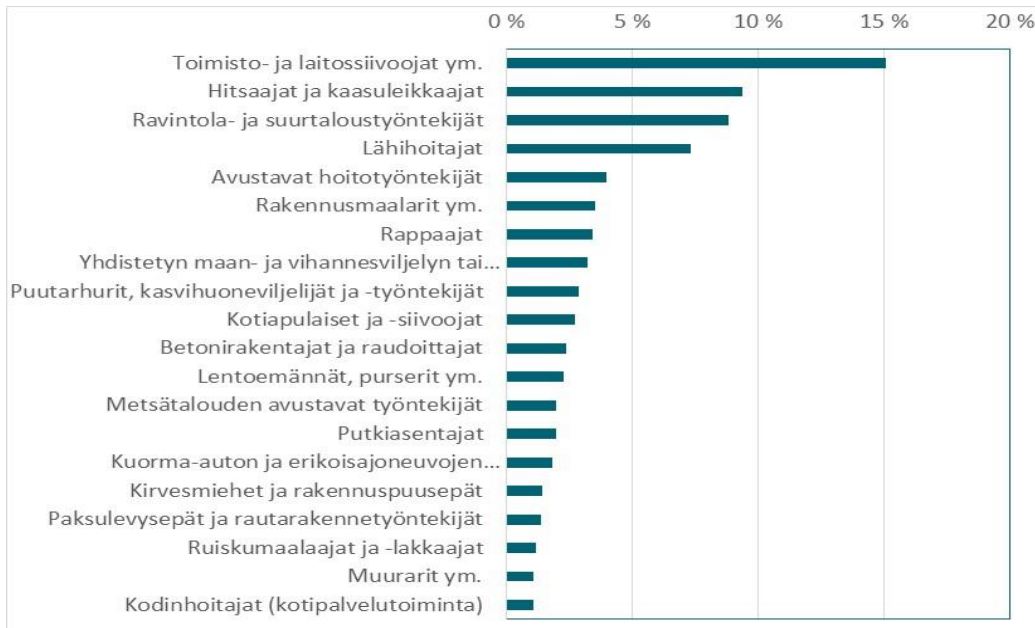
Työntekijän oleskeluluvan työnteko-oikeuden laajentaminen valtakunnallisille työvoimapula-aloille kasvattaa työpaikkojen määrää, joita työntekijän oleskeluluvan haltijan on mahdollista hakea ilman, että hänen tarvitsee hakea uutta oleskelulupaa. Teoriassa tämä voi parantaa työllistymismahdollisuuksia, ja siten lyhentää työttömyyden kestoa tilanteessa, jossa työntekijän oleskeluluvan haltijan työsuhde päättyy ennen aikaisesti. Käytännössä ehdotuksen vaikutukset riippuvat valtakunnallisen työvoimapula-alalistauksen sisällöstä eli siitä, kuinka paljon ja millaisia ammatteja määritellään valtakunnallisiksi työvoimapula-aloiksi.

Hallituksen esityksen (HE 179/2024 vp) liitteenä olevassa valtioneuvoston asetuseräluonnoksessa tämänhetkiseksi valtakunnallisiksi työvoimapula-aloiksi on määritelty seuraavat ammattialat: sairaanhoitajat, lähihoitajat, yleislääkärit, lastentarhanopettajat, kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta), sovellussuunnittelijat, sosiaalityön erityisasiantuntijat ja erityisopettajat. Listatuista työvoimapula-aloista sairaanhoitajan, lähihoitajan, yleislääkärin, lastentarhaopettajan, sosiaalityön erityisasiantuntijan ja erityisopettajan ammatit ovat säänneltyjä ammatteja, joihin liittyy lakisääteisiä kelpoisuusvaatimuksia. Sovellussuunnittelija ja kodinhoitaja ovat ammanteista ainoita, jotka eivät ole säänneltyjä.

Kuviossa 1 on esitetty 2019–6/2024 myönnettyjen ensimmäisten oleskelulupien ammattijakauma Top 20²¹ ammattien osalta. Vastaava kuvio jatkolupien osalta on esitetty Kuviossa 2. Kuviosta nähdään, että siivoojat ovat suurin yksittäinen ammattiryhmä sekä ensimmäisten että jatkolupien tapauksessa. Ravintola- ja suurtaloustyöntekijät muodostavat toisen merkittävän ammattiryhmän. Lisäksi erilaiset rakennusalan ammatit – kuten hitsaajat, kaasuleikkaajat, rakennusmaalarit, rappaaajat, betonirakentajat ja raudoittajat – muodostavat ison osan myönnettyistä luvista.

Myönnettyjen työntekijän oleskelulupien ammattijakauman valossa todennäköisyyden siirtyä luvan mukaiselta alkuperäiseltä ammattialalta etenkin työvoimapula-alalistauksen suojuille ammattialoille voidaan arvioida olevan varsin pieni. Erityisesti tilanteessa, jossa henkilön työt loppuvat ennen aikaisesti, voidaan pitää epätodennäköisenä, että maahan toiselle ammattialalle työskentelemään tullut henkilö ehtisi työnhaun suoju-ajan puitteissa (3–6 kuukautta) hankkia pätevyyden toimia, ja siten työllistymään valtakunnallisen työvoimapula-alalistauksen mukaisille suojuille, erikoispätevyyttä vaativille aloille. Näin ollen ehdotuksen ei arvioida – asetuseräluonnoksen mukaisella työvoimapula-alalistauksella – käytännössä merkittävästi lisäävän työntekijän oleskeluluvan haltijoiden työllistymismahdollisuuksia, jolloin työllisyysvaikutuskin jää vähäiseksi.

²¹ Perustuu ammattien osuuteen kaikista myönnettyistä ensimmäisistä työntekijän oleskeluluvista 2019–6/2024.

Kuva 2: Myönnettyt ensimmäiset työntekijän oleskeluluvat ammatin mukaan 2019-6/2024, Top 25 ammatit (esitetty osuutena 2019-6/2024 myönnettyistä ensimmäisistä työntekijän oleskeluluvista). HUOM! Kuvassa esitetyt Top 25 ammatit muodostavat yhteensä n. 77% kaikista myönnettyistä ensimmäisistä oleskeluluvista 2019-6/2024); Lähde: Migri, omat laskelmat

Kuva 3: Työntekijän oleskelulupa, myönnetty jatkoluvat ammatin mukaan 2019-6/2024, Top 20 ammatit (esitetty osuutena 2019-6/2024 myönnettyistä työntekijän oleskeluluvan jatkoluvista). HUOM! Kuvassa esitetyt Top 20 ammatit muodostavat yhteensä n. 72% kaikista myönnettyistä ensimmäisistä oleskeluluvista 2019-6/2024; Lähde: Migri, omat laskelmat

Lähteet

Alasalmi, Juho (2024). Työperusteisesti Suomessa oleskelevien työttömyysjaksojen pituudet. Datahuone-raportti 2/2024. [\[linkki\]](#)

Kaihovaara, Antti; Peltonen, Juho; Kari, Kimmo; Kotilainen, Annaliina; Mattila, Jukka; Toikka, Max; Seppä, Meeri (2024). Selvitys tulorajan asettamisen vaikutuksista työvoiman saatavuuteen ja julkistalouteen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, 2024:21.

Simpson, Nicole B. (2017). Demographic and economic determinants of migration. Push and pull factors drive the decision to stay or move. IZA World of Labor, 2017:303. [\[linkki\]](#)